

Previnguts!

L'aprovació de la proposta de llei del servei públic de radiodifusió i televisió, amb els vots afirmatius del PSPV-PSOE, Compromís, Ciutadans i Podem i l'abstenció del PP, marca l'inici del retorn dels canals en llengua pròpia al País Valencià, ara absents de les pantalles. Una norma moderna, farcida de controls, que tracta d'impedir l'endeutament i la manipulació del passat. El 27 de juliol s'escolliran els membres del consell rector que, al seu torn, designaran la persona que comandarà la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació (CVMC), la denominació del nou hòlding. RTVV és història.

Reportatge de Víctor Maceda

La Paella Russa d'*El show de Joan Monleón* jau en un magatzem del que un dia va ser la seu de Ràdio Televisió Valenciana. Era una ruleta gegant, que el presentador feia rodar i rodar fins que s'aturava. Darrere de cada ingredient –la carxofa, el garrofó, la cuixa de pollastre...– hi havia un premi, i alguna d'aquestes peces sí que ja no hi són. Segurament formen part del decorat de la casa d'algun ex-responsable de l'ens o d'un ex-treballador qualsevol.

Un furt menor al costat dels 1.300 milions d'euros de deute que va llegar RTVV, el conglomerat mediàtic nascut a partir de la llei de creació del 1984 –aprovada per unanimitat– i mort de manera abrupta l'any 2013, amb l'inici d'un procés de liquidació que encara dura. Pel camí van quedar alguns dels episodis més vergonyants de la història del País Valencià: un ús barroer dels serveis públics en benefici propi, amb la col·laboració entusiasta de molts dels 1.700 treballadors que van arribar a haver-hi.

La resta, sobretot va optar pel silenci, tret de moments puntuals, com els intents privatitzadors d'Eduardo Zaplana i la presentació de l'expedient de regulació d'ocupació (ERO) d'Alberto Fabra, l'anul·-

lació del qual va menar al tancament de l'ens públic. Sense un aparell de propaganda massiva com aquell, el PP hauria tingut molt més difícil de mantenir-se 20 anys en el poder.

La nova llei, emanada de les Corts, recupera la capacitat de la Generalitat d'emetre continguts audiovisuals, un benefici de l'autogovern que l'anterior Consell va decidir anul·lar. D'alguna manera, és un retorn al 1984, però que tindrà conseqüències immediates. A diferència de llavors, quan van caldre cinc anys per començar a veure Canal 9, la nova cadena es podrà sintonitzar en qüestió de mesos.

La data del 29 de novembre, quan es compliran tres anys de la fosa a negre de l'anterior, es presenta com la més simbòlica, però tot indica que abans –si més no en fase de proves– ja es podran consumir alguns productes. Els primers treballadors que s'hi contractaran seran de l'antiga plantilla, tot i que només de manera temporal, fins que la direcció de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació (CVMC) –tal com es denomina el nou ens– en concrete les necessitats reals i la manera d'accedir-hi.

Val a dir que la nova llei naix de les Corts i no del Consell. Ximo Puig i Móni-

ca Ultra, president i vice-presidenta, van tenir clar des del primer moment que era més oportú que fóra així, i van delegar aquesta funció en el síndic del grup parlamentari Podem, Antonio Montiel, que havia defensat a les Corts, en representació dels promotors, la iniciativa legislativa popular (ILP) en defensa d'una nova radiotelevisió valenciana.

Aquella tasca va sensibilitzar-lo amb les demandes dels ex-treballadors que cada divendres es concentren davant la porta del Palau de la Generalitat a la recerca de "solucions". El full de ruta que tenien dissenyat passava per la readmissió immediata dels més de 1.600 ex-assalariats i l'execució posterior d'un ERO que n'acomodara els innecessaris.

En tot cas, segons els plans de l'excomitè d'empresa, se n'havien de salvar més de 700, tots aquells que en temps de RTVV van aconseguir una plaça mitjançant un procés de selecció públic. En diuen "oposició", però d'oposició, no ho eren. Tan sols unes "proves selectives per a la contractació laboral indefinida" en una empresa que, avui, ja no existeix. Un treballador de Canal 9 no tenia el mateix nivell de blindatge que un mestre o un metge, i potser per això, precisament,

es va trobar a faltar molta més resposta davant l'ús partidista, absolutament abominable, de tota la seua infraestructura.

Puig i Oltra van patir-ne les conseqüències de manera directa. Els socialistes, hi apareixien vilipendiats, i Compromís, directament, semblava no existir-hi. Els vídeos de la portaveu de la coalició –ara vice-presidenta i portaveu del Consell– van assolir una gran audiència al portal d'internet Youtube, però en canvi, a la televisió pública valenciana no hi tenien cabuda. Eren massa irreverents.

Socialistes i Compromís, com també Esquerra Unida, van defensar el manteniment de RTVV fins el darrer alè de vida, però un cop iniciat el procés liquidador –que cinc dels sis sindicats van validar després d'una votació entre la plantilla–, els nous inquilins del Palau han considerat que calia fer una televisió nova de debò, sense rèmores del passat.

Podem, que dóna suport al Consell i està en procés d'incorporació, ha defensat fins el darrer minut els “drets dels treballadors”, que segons la formació morada, havien de tenir prioritat absoluta a l'hora d'accedir al nou ens. PSPV i Compromís no pensaven igual, se n'han oposat, i Podem ha votat a favor de la proposició

de llei que havien impulsat amb una sensació “agredolça”, segons ha explicat Montiel. Els únics privilegis per als ex-treballadors es concreten en la primera fase, la de posada en marxa immediata del nou canal.

D'altra banda, Ciutadans, que no veia prioritària la televisió i que més tard va demanar-ne una de trilingüe, ha votat favorablement la proposició de llei. Una autèntica fita, perquè el nou ens considera la llengua pròpia com a “vehicular”, en detriment del castellà, amb mesures d'impacte: com a mínim el 50% dels continguts musicals hauran de ser en català, per exemple.

Per últim, el PP, que va decretar la mort de RTVV, ara s'ha erigit com a màxim defensor dels ex-treballadors, als quals, insisteixen, els partits del Govern del Botànic havien assegurat que recuperarien el seu lloc de feina. Acusen Puig i Oltra d'haver-se'n aprofitat i d'haver-los menyspreat un cop han arribat al poder. Tot i que va plantejar-se la possibilitat que els populars votaren en contra de la proposició de llei, en darrera instància va preferir abstenir-se. Una posició contrària a la recuperació d'aquest servei públic hauria estat molt difícil de justificar.

Encara que el PP insisteix a dir que la nova llei recorda molt la que van aprovar el 2012, que esmenava la de creació de RTVV, en realitat inclou molts més controls. Amb Lerma, Zaplana i Camps, l'elecció del director general depenia del seu gust i es comunicava a través d'una trucada des del despatx de Presidència. Fabra va residenciar aquesta capacitat en les Corts, però sense una majoria qualificada, sinó simplement amb majoria absoluta, cosa que li va permetre de situar-hi Rosa Vidal al capdavant, amb els únics vots dels populars.

Ara, per contra, aquesta capacitat recaurà en el consell rector de la CVMC –integrat per 10 membres, només 5 dels quals en representació de les Corts, un per cada grup–, dins del qual estarà representat el consell de la ciutadania, un grup de personalitats de reconegut prestigi en el món de la comunicació que haurà de vetllar pel respecte als criteris fundacionals. Un dels més importants: evitar el sobreendeutament, atès que la nova televisió no podrà tenir un pressupost superior al 0,6% del pressupost de la Generalitat, ni tampoc inferior al 0,3%. És a dir, que es podria moure's entre els 50 i els 100 milions d'euros. Lluny queden els →

→ temps en què RTVV costava més de 300 milions i en què podia endeutar-se tant com volguera al marge del pressupost; en què no calia donar-hi explicacions, si els ingressos publicitaris no anaven bé. Ara, l'incompliment del pressupost de l'ens –que no serà una societat anònima– significarà la destitució dels seus gestors.

S'ha pensat una radiotelevisió d'uns 350 treballadors, amb producció externa que fonamentalment haurà d'anar a parar a empreses audiovisuals valencianes –per cada lloc de treball a RTVV, se n'ha perdut un altre dins del sector–, tot evitant els monopolis.

Els aspirants a comandar el nou ens comencen a presentar les seues cartes. Després del 27 de juliol, quan les Corts escolliran els membres del consell rector, s'obrirà el procés de selecció, que podria culminar el setembre. Alguns noms ja han començat a sonar amb força, com els dels ex-periodistes de la casa Artur Balaguer, Mariola Cubells i Carlos López Olano i el del productor i ex-presentador de programes Josep Ramon Lluch. També estan sobre la taula els de Pedro Muelas, ex-director de *Levante-EMV* i ex-cap de comunicació de la Diputació de València en temps d'Alfonso Rus, o fins i tot el de Bernardo Guzmán, l'actual director d'informatius de Radio Valencia, de la cadena SER.

L'allau de demandes dels antics components de la plantilla pel que entenen que és una successió empresarial s'acumularà a un seguit de processos judicials oberts. Al Tribunal Constitucional, els socialistes van presentar un recurs contra el tancament de RTVV, i a l'Audiència espanyola, el sindicat CGT, l'únic que es va negar a signar l'ERO d'extinció, manté viu un contenciós que podria acabar amb l'anul·lació, cosa que comportaria una despesa notable –de 150 a 200 milions d'euros– per a la Generalitat.

Socialistes i Compromís han aconseguit que els sis sindicats amb representació a l'ex-comitè de RTVV –de tots colors, incloent-hi el groc– vagen de la mà. Divendres passat, l'endemà de l'aprovació de la llei, la seixantena de persones congregades al Palau van acusar Puig i Oltra de “mentiders” i “traïdors”, i van cridar-los “botiflers, botiflers!” ●

És una història de dignitats, molts supervivents professionals i un corrent de conversos de feditana cap a l'esquerra. Un moviment gens sísmic, sovint elegant, i mancat de demostracions divines. Tot humà, “ferament humà”, com escrigué el poeta Blas d'Otero. Canal 9 i Ràdio 9 eren dos braços entrenats per perpetuar el Partit Popular i colpejar l'oposició. Dues extremitats unflades per anabolitzants de manipulació i després succionades fins a límits de relíquia *vicentina*.

Una libació en el prestigi, del 22% al 5% de l'audiència, i en allò econòmic: un forat de 1.200 milions de deute. Tot acompanyat d'escàndols sexuals i sumaris judicials amb el segell *Gürtel*. I coronat amb un ERO il·legal que acabà el 29 de novembre de 2013, amb un tancament abrupte que va deixar més de 1.600 treballadors al carrer.

Molts d'aquells despatxats es revoltaren contra els amos que havien afonat el rebost. I alguns començaren a fer mèrits en direcció contrària pensant en futurs imminents. Hi ha senyal més inequívoca de la caiguda d'un règim que la descomposició del seu missatge? Els irreductibles buscaren sostre abans del gran huracà i els neòfits pujaren a l'om dels nous vents. Un any després del Govern del Botànic, hi ha una bona nòmina d'antics col·laboracionistes amb sou públic o d'allò públic. Una qüestió de quantitat i de qualitat: antics delegats territorials, caps d'informatius, assignadors i editors. És a dir, la medul·la òssia per on corria el missatge contaminat des del Palau de la Generalitat –i el partit– fins la societat.

Hi havia els que manipulaven i els que es deixaven manipular. Els que obeïen amb remordiment i els que ho feien amb gust. Els que veien i callaven. I també els que no callaven. Entre 1995 i 1997 funcionà el consell de redacció, un illot de periodistes lliures, porgats i arraconats que han viscut la gran devaluació sublimada en aquelles nits electorals de xampany als corredors i l'himne del PP tronant als cotxes dels directius. I també la frustració que ningú els convidava ara a eixir del racó mentre veuen prosperar amb sous públics manipuladors reciclats. “Ningú no els obligava a ser editors; si ho feien, era per guanyar un plus”, explica un d'aquells membres del consell de redacció, que demana de mantenir l'anonimat i que no recorda “cap comiat per dir que no”.

Tot començà el 1995. Poc després de l'accés dels populars al poder, Jesús Sánchez Carrascosa –marit de qui era la influent directora de *Las Provincias*, María Consuelo Reyna– va assumir la direcció de Canal 9, un càrrec en què va durar poc més d'un any. Més tard va arribar Genoveva Reig, una altra persona de la confiança estricta d'Eduardo Zaplana: la seua cap de premsa a Benidorm. I va continuar amb hipèrbole i caricatura durant els anys de Francisco Camps (2003-2011) amb Pedro García i José López Jaraba com a directores generals de RTVV. Una superestructura feta de censura i, sobretot, d'autocensura. No calia explicar què s'havia de dir ni com. Tot funcionava amb normalitat i jerarquia. “Algú sempre era mà dreta d'algú, les mans esquerres no existien”, diu una altra veterana. Qualitat, però també quantitat: “Si anome-